

OBRANA DIVIZE ZAUJÍMANÁ MIMO DOTYK S NEPŘÍTELEM

Divize může přecházet do obrany za různých podmínek. Kromě přechodu do obrany v přímém dotyku s nepřítelem, což vzhledem k charakteru soudobé bojové činnosti bude častější varianta, může vzniknout situace pro přechod do obrany i mimo dotyk s nepřítelem.

Před zahájením války může divize zaujímat obranu k odražení útoku nepřítele na předpokládaném směru, kde se neplánuje přechod vlastních vojsk do útoku, nebo k zabezpečení rozvinutí hlavních sil armády.

V průběhu válečné činnosti může dojít k přechodu svazků do obrany mimo dotyk s nepřítelem zpravidla za těchto podmínek:

- na odkrytém směru, který vznikl v průběhu útoku, k ochraně boku útočícího uskupení vlastních vojsk a tam kde se očekává nepřátelský protiúder,
- k obraně důležitých směrů na hranicích s neutrálním státem, jehož území může nepřítel zneužít,
- v operační hloubce vlastní obrany na armádních a frontových obranných pásmech na směru hlavního úderu nepřátelských uskupení, kde se nepříteli podařilo vytvořit značnou převahu sil a prostředků,
- po ovládnutí důležitých prostorů v operační hloubce nepřítele samostatně působícím svazkem k udržení tohoto prostoru do příchodu hlavních sil armády, např. při obraně předmostí velkých řek apod.

Tyto varianty nevyčerpávají všechny možnosti přechodu do obrany mimo dotyk s nepřítelem, ale jsou nejnepřítelštější. Hovoříme-li o zaujímání obrany mimo dotyk s nepřítelem, neznamená to vždy na všech

stupních totéž. Např. při přechodu do obrany v průběhu rozvíjení útoku, kdy v dotyku s čelními prvky bojové sestavy divize jsou slabší ustupující síly nepřítele, který z hloubky přisunuje silné zálohy, kterým se nadřazený velitel rozhodne čelit přechodem divize do obrany na tomto směru, mohou předsunuté odřady divize, které pronásledují nepřítele, obdržet úkol k vytvoření zabezpečovacího pásma. Hlavní síly divize budou přecházet a zaujímat obranu divize mimo dotyk s nepřítelem, ale jednotky (případně celý pluk), které vytvářejí zabezpečovací pásmo, budou organizovat boj od samého počátku v nepřetržitém dotyku s nepřítelem. Taková situace může nastat tehdy, když síly nepřítele v dotyku jsou slabší a nemohou vytvořit takový poměr sil, aby naše jednotky ze zabezpečovacího pásma vytlačily a současně se vytvářel taková operační situace, která nás nutí k přechodu do obrany.

Divize může přejít do obrany jednak samostatně, nebo v rámci obranné operace celé armády, a to v prvním nebo ve druhém sledu armády. Místo a úloha divize ovlivňuje organizaci obrany.

Obrana divize zaujímáná mimo dotyk s nepřítelem v **prvním sledu** s předstihem před příchodem nepřátelských záloh se bude odlišovat zejména vybudováním zabezpečovacího pásma a předsunutého postavení, i když tyto prvky obrany mohou být za určitých podmínek vytvářeny i při obraně zaujímáné v dotyku s nepřítelem, např. v horském terénu, nebo jestliže předsunutý odřad divize v průběhu útoku je na čáře, která není vhodná pro organizaci obrany hlavními silami a není účelné usilovat

o ovládnutí výhodné čáry postupem vpřed.

Zabezpečovací pásmo se vytváří s cílem zdržovat útok nepřítele, přinutit ho k předčasnému rozvinutí a vedení útoku na nevýhodných směrech, vytváření podmínek pro jeho ničení jadernými údery na přístupu k obraně prostředky nadřazeného velitele, zjistit jeho uskupení a zámysl, působit mu ztráty, získávat čas pro budování hlavního pásma obrany. Zabezpečovací pásmo zpravidla obsazují zesílené motostřelecké a tankové prapory vyčleněné z druhého sledu prvosledové divize, popř. celý druhosledový pluk, podporované palbou dělostřelectva z dočasných palebných postavení a údery letectva. V některých případech může v obranné operaci armády vytvářet zabezpečovací pásmo celá druhosledová divize.

Hloubka zabezpečovacího pásma zřizovaného u divize na samostatném směru může být 25 km i více, v rámci obranné operace armády může dosahovat 20–30 kilometrů před předním okrajem hlavního pásma obrany. V zabezpečovacím pásmu se připravuje několik obranných postavení ve vzdálenosti 6–8 km za sebou, poslední postavení na úrovni předstunutých postavení rovněž 6–8 km od předního okraje obrany.

Tendence narůstání hloubky zabezpečovacího pásma a vzdálenosti jednotlivých postavení vyplývá z narůstání dosahu palebných prostředků nepřítele na základě požadavku, aby z jednoho palebného postavení nemohl vést palbu na dvě obranné čáry a byl nucen palebné prostředky přemísťovat.

V mezeře mezi obrannými postaveními zabezpečovacího pásma se připravují zátarasy, léčky a důležitá komunikační objekty ke zničení. Boj vyčleněných jednotek a útvarů (předstunutých odřadů) v zabezpečovacím pásmu má charakter obrany na široké frontě a postupný odchod bojem z jedné obranné čáry na další. Bojová sestava předstunutých odřadů musí být učeněna tak, aby odchod z jedné čáry na druhou byl dostatečně zabezpečen krycími silami a zabránil nepříteli postupovat ve vysokém tempu. K tomu musí umně využívat terén, zátarasy a léčky. Zejména v členitém terénu nebo při méně výrazném poměru sil ve prospěch nepřítele mohou odchod z jedné obranné čáry na druhou zabezpečovat i slabší krycí síly využitím zátarasů a léček.

Jednotlivá postavení zabezpečovacího pásma tvoří systém rotních opěrných bodů, a to na výhodných místech, která svými přirozenými terénními vlastnostmi omezují manévry nepřítele a přehrazují jeho pravděpodobné směry postupu. Posílený

motostřelecký (tankový) prapor brání jeden směr v šíři 5–8 km (za příznivých podmínek i více) a může být posílen tankovou (motostřeleckou) rotou, protiletadlovou četou a ženijní četou s protitankovými minami a travinami k destrukci komunikačních objektů na směru postupu nepřítele. Jeho boj podporuje dělostřelectvo z dočasných palebných postavení hodnotou až oddílu a údery letectva. Takto posílený prapor je schopen odrazit útok prvního sledu brigády a zdržet útok nepřítele po dobu 2–3 hodin na jedné obranné čáře.

Posílený motostřelecký (tankový) pluk je schopen bránit zabezpečovací pásmo v šíři 15–20 km, na méně dostupných směrech i více. Vševojsková divize může bránit zabezpečovací pásmo armády v šíři 40–60 km, v závislosti na konkrétních podmínkách situace.

Rozmístění palebných prostředků v opěrných bodech obranných postavení zabezpečovacího pásma musí zabezpečovat překvapivé napadení nepřítele palbou, palebný styk se sousedy, palebné střežení protitankových zátarasů, možnost manévru palbou a posléze i možnost vyvedení z boj na další obrannou čáru.

Ženíjní jednotky předstunutého odřadu vytváří 1–2 destrukční skupiny k ničení objektů na komunikačním směru, dále zálohu ke kladení minových polí. Ve prospěch boje jednotek a útvarů v zabezpečovacím pásmu působí i ženijní prostředky divize, které zabezpečují minování zejména v mezerách mezi jednotlivými směry a mezi obrannými postaveními zabezpečovacího pásma, připravují uzly zátarasů a zabezpečují pořádkovou službu u průchodů v těchto zátarasech i jejich uzavření po průchodu krycích sil na rozkaz (stanovený signál) velitele předstunutého odřadu, který na tomto směru vede boj.

Na těch směrech, kde není zabezpečovací pásmo, se připravuje předstunuté postavení ve vzdálenosti 6–8 km od předního okraje. Toto brání jednotky z druhých sledů prvosledových pluků s cílem klamat nepřítele o průběhu předního okraje obrany, zabezpečit budování obrany hlavními silami divize, zamezit pronikání nepřátelského průzkumu a obdobně jako u posledního postavení zabezpečovacího pásma donutit nepřítele, aby předčasně rozvinul síly a prozradil svůj zámysl.

Předstunuté postavení organizují velitelé prvosledových pluků, zabezpečovací pásmo organizují a boj v něm řídí velitelé divízi.

Hlavní pásmo obrany divize zaujímané mimo dotyk s nepřítelem pod ochranou

zabezpečovacího pásma a s předstihem před úderu nepřítele umožňuje výhodnější podmínky pro studium a využití terénu, plně využití ženijní techniky a tržavin při budování obrany i u prvního sledu, větší rozsah realizace opatření k ochraně vojsk proti zbraním hromadného ničení, pečlivěji zpracovat systém komplexního palebného ničení nepřítele, součinnostní opatření všech prvků bojové sestavy, přípravu manévru, maskování a klamání nepřítele.

Tyto možnosti přispívají k růstu odolnosti obrany zaujímané a budované za těchto podmínek. Učlenění bojové sestavy divize a předpokládaný manévr se musí volit nešablonovitě, nelineárně, vyjadřovat soustředění úsilí na rozhodující směr. Včasné zjištění uskupení nepřítele a jeho ničení na přístupech k obraně umožňuje zeslabit jeho úder. Efektivní využití všech palebných prostředků obrance ve spojení se zátarasy a ženijním budováním obrany umožňuje překvapení nepřítele, narůstání mohutnosti palby a manévr palbou na ohrožené směry podle jejich významu. Hluboké učlenění obrany divize umožňuje narůstání odporu směrem do hloubky, ztěžuje nepříteli zjištění struktury obrany, vytváří podmínky pro manévr, snižuje zranitelnost vojsk obrance úderu zbraněmi hromadného ničení. Např. ženijní budování obrany po dobu 6 hodin snižuje dvojnásobně poloměry vyřazení živé síly ve srovnání s nechráněnými osobami.

Koeficienty efektivnosti protitankových palebných prostředků u připravované obrany (proti nepřipravené) jsou vyšší o 20 až 25 %. To znamená, že taková obrana je schopna čelit vyšším počtům tanků a bojových vozidel nepřítele. Např. srovnání bojových možností msd (td) vyzbrojených bojovými vozidly pěchoty podle cvičné organizace ČSLA se svazky kapitalistických armád ukazuje na schopnost při obraně zaujímané mimo dotyk s nepřítelem bránit pásmo v průměru 30–40 km široké, divize bez BVP je schopna bránit pásmo v dostupném terénu 25–30 km široké, přičemž jsou vzaty v úvahu i předpokládané ztráty po jaderné a palebné přípravě nepřítele. Vliv na bojové možnosti má dále vycvičenost, předchozí ztráty, morální stav vojsk, terén a další činitelé. Při zámyslu nadřízeného velitele, který předpokládá převážné využití palebné síly bránců se divize s využitím ženijních úprav terénu a bez vedení divizní protizteče, při vybavení divize moderní bojovou technikou (T-72, BVP) bude tato schopna za uvedených podmínek bránit pásmo až 45 km široké a 25 i více km hluboké, s mezerami 4–6 km mezi jednotlivými

postaveními a 6–9 km mezi první a druhým sledem divize.

Rovněž posílení divize ovlivňuje její možnosti. Divize prvního sledu na hlavním rozhodujícím směru může být pro obranu posílena 3–4 dělostřeleckými oddíly, ženijní rotou až ženijním praporem, může mít přiděleno 6–8 jaderných náplní, v její prospěch se může plánovat zásah až protitankového pluku a 2–3 plukovní vzlety stíhacího bombardovacího letectva a bojových vrtulníků. Vlastními a přidělenými prostředky může vyřadit nebo umlčet až 50 % hlavních objektů v hodnotě praporu (odřlu) u jedné až dvou divizí nepřítele v útoku.

Uváděné hodnoty vycházejí z konkrétních propočtů palebných možností divize v obraně s přihlédnutím k různým vlivům situace a ukazují, jak škodlivá je každá šablona v rozhodování a stanovení bojových úkolů.

Při organizaci a budování obrany mimo dotyk s nepřítelem máme na zřeteli, že nepřítel může použít jaderné zbraně a letectvo i na svazky přecházející do obrany za těchto podmínek a vojska musí být neustále v pohotovosti k odražení úderů letectva a respektovat zásady ochrany proti zbraním hromadného ničení.

Učlenění bojové sestavy divize pro obranu závisí na řadě činitelů: zámyslu velitele armády, posílení divize, zámyslu a možnostech nepřítele, terénu a rovněž na podmínkách přechodu do obrany.

Na předpokládaný zámysl nepřítele musí uskupení bojové sestavy reagovat soustředěním sil a prostředků na rozhodující směry. Úkoly pluků na hlavním směru jsou užší, používá se zde zpravidla pluk vyzbrojený BVP. Na tomto směru se v hloubce rozvinuje druhý sled divize a zálohy. Při učlenění bojové sestavy se využívají obranné vlastnosti terénu, ale současně je nutné nepřítele klamat, průběh obranných postavení nevolit lineárně. Při obraně zaujímané mimo dotyk zpravidla zaujmají obrannou sestavu buď současně, nebo krátce po sobě jednotky v zabezpečovacím pásmu, pluky prvního sledu, palebné prostředky, místa velení, zálohy a druhý sled, tyl divize. Zaujetí obranné sestavy obvykle předchází rozhodnutí velitele a rekognoskace v terénu.

V prvním sledu divize mohou být 2–3 pluky, ve druhém sledu 1–2 pluky. Dva pluky ve druhém sledu je účelné použít za předpokladu, že nepřítel může vytvořit značnou převahu sil a prostředků a že může proniknout do hloubky, a divize má stanovenou užší pásmo. Jestliže divize zaujímá obranu ve výhodném terénu, na méně důležitých směrech, kde je předpo-

klad, že se podaří zastavit nepřítele v úsecích obrany pluků prvního sledu, a má stanoveno širší pásmo, potom se většina sil používá v prvním sledu.

Motostřelecká divize využívá v prvním sledu především motostřelecké pluky a tankový pluk je určen k plnění úkolů druhého sledu, částí sil (popř. celý) může být použit nejprve v zabezpečovacím pásmu. U tankové divize se v prvním sledu v obraně používá především motostřelecký pluk a další tankové pluky.

Vytváření ostatních prvků sestavy divize a jejich úkoly, systém komplexního palebného ničení nepřítele i zásady využití jaderných úderů jsou obdobné jako při obraně zaujímané v dotyku s nepřítelem. Jednotky bojových vrtulníků, pokud je divize bude mít k dispozici, budou určeny především k ničení tanků a jiných bojových vozidel, protitankových prostředků a dělostřelectva i k jiným úkolům. Jejich předem nastavené vzletové plochy se volí ve vzdálenosti 15–20 km od předního okraje obrany.

Ze sestavy druhého sledu je kromě plnění obranných bojových úkolů předurčen posílený prapor k ničení výsadek a diverzní průzkumných skupin, vysazených do obranného pásma divize.

Ve struktuře obranného pásma divize zaujímaného mimo dotyk s nepřítelem budou více rozvinuta záložní, příčná, mezi- a lehlejší obranná postavení, klamná postavení a připraveny komunikace pro manévry.

Volba předního okraje obrany i dalších postavení kromě využití obranných vlastností terénu bude vedena snahou o klamání a překvapení nepřítele. Přední okraj zpravidla stanoví velitel armády a upřesňují jej velitelé divizí, kteří stanoví i průběh dalších postavení. Je účelné volit jej za přirozenými protitankovými překážkami, na čarách, které umožňují organizaci palby a zřizování zátarasů. Část průběhu obranných čar je vhodné volit na svazích odvrácených od nepřítele na vzdálenost účinné palby protitankových prostředků od vrcholu svahu, ve spojení se zřizováním klamných postavení. Takto členěná obrana ztěžuje nepříteli vedení palby a umlčování prostředků obrance, vojskům v obraně umožňuje zahájení palby s překvapením.

Organizaci obrany velitelem a štábem divize při přechodu do obrany mimo dotyk s nepřítelem ovlivní čas, který mají do stanovené doby pohotovosti. Mohou použít jak metody souběžného plánování, tak i metody postupného plánování.

Po obdržení úkolu velitel divize přijímá rozhodnutí a vydává úkoly podřízeným na mapě. Základem rozhodnutí je zámysl boje, v němž velitel divize stanoví

směr soustředění hlavního úsilí a prostory, na jejichž udržení závisí odolnost obrany, prostory kde předpokládá ničení nepřítele jadernými údery a palbou, bojovou sestavu, učlenění obrany a manévry.

V bojových nařízeních plukům se zpravidla stanoví: zprávy o nepříteli, obranný úsek pluku, směr hlavního úsilí, úkoly sousedů, dobu pohotovosti a hlavní opatření organizace boje (kdy a kam se dostavit k upřesnění rozhodnutí a organizaci součinnosti).

Celá další organizace obrany probíhá v terénu: rekognoskace a upřesnění úkolů, organizace součinnosti a velení k zabezpečení bojové činnosti.

Velitelské stanoviště je účelné rozvinout mezi prvním a druhým sledem divize, popř. i v sestavě druhého sledu, pokud se předpokládá hlubší proniknutí nepřítele. Nejvýhodnější pro umístění je střední osada se zahradami a pevnými sklepními místnostmi v mírné proláklíně (ani na kopci, ani v hlubokém údolí) s dostatkem komunikací, mimo předpokládaný směr hlavního úderu nepřítele. Jeho součástí je vzdušné místo velení aktivované podle potřeby. Ke sledování bojové činnosti vojsk se na vhodných místech zřizují pozorovatelné se spojením na velitelské stanoviště.

Záložní velitelské stanoviště se rozvíjí ze stranou a za velitelským stanovištěm ve vzdálenosti kolem 5 km podle obdobných zásad.

Týlové velitelské stanoviště se rozvíjí v prostoru rozmístění týlu divize 25 toho je účelné připravit záložní prostory až 30 km i více od předního okraje. Kromě pro VS a TVS divize pro případ nezbytnosti jejich přemístění do jiného prostoru, zejména ve větší hloubce.

Vedení obranného boje divize v obraně zaujaté mimo dotyk s nepřítelem v prvním sledu armády zahajují jednotky či útvary v zabezpečovacím pásmu spolu s dělostřelectvem a prostředky protivzdušné obrany, které zaujaly dočasná palebná postavení v zabezpečovacím pásmu, za podpory bojových vrtulníků a stíhacího bombardovacího letectva. Vojska v zabezpečovacím pásmu zabírají pronikání nepřátelského průzkumu, obranou zaujatých postavení zadržují útok předem nastavených částí nepřítele, nutí ho rozvíjet předčasně hlavní síly a tím vytvářejí podmínky pro jejich ničení jadernými údery i ostatními palebnými prostředky. Vzhledem k omezeným silám a prostředkům, vyčleněným k obraně zabezpečovacího pásma, široké frontě jejich činnosti a dočasnému charakteru úkolů, které tato vojska plní, bude hlavním způsobem jejich činnosti nenadálé

palebné napadení nepřítele s překvapením a postupná obrana nejdůležitějších výhodných postavení na hlavních směrech přibližování nepřítele k přednímu okraji obrany. Mezery mezi opěrnými body a obrannými rajóny přehrazují palbami, zátarasy a manévrováním záloh. Jakmile se projeví příznaky rozvinování hlavních sil nepřítele, informují velitele divize a s jeho souhlasem organizované odcházejí na další obrannou čáru, snaží se vyhnout rozhodnému střetnutí se značně silnějším nepřítelem, odpoutat se, části sil aktivně napadají nepřítele z odkrytých boků a týlu a zřizovat léčky, zatarasovat směry jeho postupu, a tím získávat čas pro organizaci obrany na dalším postavení. Odchod probíhá co nejrychleji po rotách, ženijní jednotky aktivují připravené destruktory na komunikacích, komunikačních objektech a zřizují minové zátarasy. V průběhu vedení boje o zabezpečovací pásmo se úsilí průzkumu zaměřuje na upřesnění sestavy a zámyslu nepřítele a zjišťování jeho prostředků jaderného napadení.

Poslední obranné postavení zabezpečovacího pásma se volí na úrovni předsunutého postavení. Při odchodu z této obranné čáry

přebírají boj hlavní síly na předním okraji obrany, vyváděné části procházejí ve stanovených místech a po vyhrazených osách do druhého sledu. Součinnostní opatření pro průchod předním okrajem obrany se volí s důrazem na signály ke vzájemnému rozpoznání, vytyčení průchodů v zátarasech, signály k jejich uzavření po průchodu odcházejících vojsk a organizaci pořádkové služby pro přesun vlastní sestavou do druhého sledu.

Při vyvádění vojsk ze zabezpečovacího pásma a předsunutého postavení je důležité nedovolit vniknutí nepřítele do předního okraje obrany bezprostředně za odcházejícími vojsky, zastavit jeho čelní jednotky a donutit ho k zasazení dalších sil, k nové organizaci útoku. Aktivní nepřetržitá bojová činnost vojsk v zabezpečovacím pásmu a palebné ničení nepřítele na přístupech k obraně, včetně účasti divize v protipřípravě, mají za cíl dezorganizovat vojska nepřítele, oslabit sílu jeho počátečního úderu, zdržet zahájení útoku, získat čas a vytvořit podmínky pro jeho odrazení. Další vedení obranného boje o hlavní pásmo obrany je obdobné jako v obraně zaujaté v dotyku s nepřítelem.

K obraně divize ve druhém sledu armády

Na směru hlavního úderu nepřítele, kde se mu podařilo vytvořit značnou převahu sil a prostředků, zejména jaderných a letectva, dále narůstání úsilí zasazovat dalších záloh, je nutné předpokládat možnost prolomení hlavního pásma obrany a proniknutí nepřátelského uskupení do operační hloubky.

Jestliže se nepodařilo obranným bojem prvosledových divizí oslabit nepřítele a ten bude pokračovat v útoku se značnou převahou, není účelné vést armádní protíúder a divize ve druhém sledu armády bude nucena zaujmout a bránit armádní pásmo obrany k přehrazení směru vltomu.

Divize ve druhém sledu armády je určena k vytvoření hloubky obrany, k narůstání odporu útočícím vojskům nepřítele a k dalším úkolům podle podmínek situace. Do sestavy druhého sledu se zpravidla vylučuje tanková divize. Jako jednu z variant bojových úkolů připravuje armádní pásmo obrany, aby v případě průlomu hlavního pásma obrany společně s dalšími zálohami a odcházejícími divizemi prvního sledu zadržela útok nepřítele.

Armádní pásmo obrany se připravuje ve vzdálenosti 20–30 km za hlavním pásmem obrany, 40–60 km od předního okraje, popř. další pásmo v hloubce 80–100 km.

Na směru hlavního úderu nepřítele bude druhosledová divize budovat a zaujímat obranu předem. Zpravidla bude připravena v prostorech rozmístění k různým variantám použití podle vývoje situace. Na přístupech k armádnímu pásmu obrany se může na směru hlavního úderu zřizovat pásmo zátarasů.

Obranná sestava divize ve druhém sledu se zpravidla volí do větší šířky a menší hloubky. To ovlivňuje požadavek, aby druhosledová divize přehradila co největší šířku, a tím i co největší počet směrů, na nichž by mohly útočit hlavní síly uskupení nepřítele. Průběh a šířka obranného pásma se stanoví podle zámyslu operace, důležitosti bráněného směru a podle vzniklé situace. Nejčastěji bude bojová sestava divize ve druhém sledu armády v jednom sledu se silnou vševojskovou zálohou bránit pásmo 40–45 km široké a 15–20 kilometrů hluboké. Pásmo může mít 2 až 3 postavení.

Obranné pásmo druhosledové divize se ženijně připravuje obdobně jako u divizí prvního sledu, umožňuje plné využití mechanizačních prostředků a dalších předností bojujících mimo dotyk s nepřítelem, kromě vytváření zabezpečovacího

pásma. Tuto úlohu plní odcházející části prvosledových divizí.

Boj o udržení armádního pásma obrany se vede obdobně jako divizemi prvního sledu. Útočícímu uskupení nepřítele musíme působit ztráty na přístupech k obraně. Boj se zahajuje soustředěnými a hromadnými palbami dělostřelectva, údery vojsového a stíhacího bombardovacího letectva na hlavní uskupení nepřítele. Pokud obranným pásmem divize ve druhém sledu armády jsou vyváděna vojska z prvního sledu, je nutné přijmout opatření,

aby nepřítel nepronikl bezprostředně za odcházejícími vojsky.

Vševojsková záloha divize zpravidla v síle tankového pluku je připravena k zásahu na palebné čáry na ohrožených směrech a ničení vzdušných výsadek nepřítele v bráněném pásmu. Je-li vedení divizní protizteče nevýhodné, hlavní úsilí divize musí být zaměřeno na pevné udržení výhodného prostoru pro případný protiúder dalších operačních záloh a jeho zabezpečení, mimo jiné i opatření k připojení se divizní zálohy k protiúderu.

Obrana zaujímaná mimo dotyk s nepřítelem nebude tak častá jako přechod do obrany v dotyku s nepřítelem, nemusí být však pouze výjimkou. Svým učeněním se může odlišovat od obrany zaujímané v dotyku způsobem vytváření zabezpečovacího pásma (předsunutého postavení), větší odolností v důsledku rozsáhlejších možností ženijních úprav terénu a dalších opatření při organizaci obrany, včetně možnosti uskupit bojovou sestavu bez ohledu na předchozí bojovou činnost. Obsah bojového úkolu pro obranu závisí na konkrétních bojových možnostech a podmínkách situace, zejména na kvalitě výzbroje a organizační struktuře, vycvičenosti vojsk, terénu a dalších vlivech. Vzhledem ke změnám ve výzbroji vojsk se projevují tendence narůstání prostorového rozmachu obranného boje.